

HET OPIUM-MISBRUIK.

De verschillende vormen, waaronder het opiumgebruik de reeds lange lijst der in de maatschappij doorgedrongen vergiften nog langer maakt, verdienen zoozeer de aandacht, dat wij den hoofdzakelijken inhoud van eene studie omtrent dit onderwerp, van de bevoegde hand van den heer ERNEST MARTIN, onzen lezers niet willen onthouden.

Men kan die vormen in drie hoofdgroepen splitsen: de morphinomanie, de opiophagie en het rooken van opium.

Het noodlot heeft gewild, dat de morphinomanie het toegewezen deel is van de beschaafde volken en wel van de meest ontwikkelde onder hen; het moeilijke van de toepassing en de duurte der morphine is daarvan hoofdoorzaak. En heeft al de wet op de geneeskunde paal en perk trachten te stellen aan de verkrijgbaarheid van het vergif, de zoo even genoemden schijnen het middel te bezitten om hem om te koopen, die er het monopolie van bezitten.

De aanleiding er toe ligt meestal in de onderhuidsche inspuitingen, die, oorspronkelijk om duidelooze pijn te stillen, door patienten worden aangewend. Zijn zij genezen, dan wordt het gebruik, dat tot op dien stond volkomen gewettigd was, lichtelijk misbruik: want als het gestel eenmaal gewend is aan het behagelijk gevoel, dat de inspuiting te weeg brengt, dan eischt het die op nieuw, totdat het oogenblik komt, waarop men in de morphine een doelmatigen, ja onvermijdelijken prikkel gaat zien, om gestoorde functiën van het organisme te herstellen. Geeft men toe aan dit zelfbedrog, dan wordt de toestand vol gevaren; want zoodra houdt men niet op met de inspuitingen, of de ongemakken treden oogenblikkelijk met verbitterde hevigheid op en wijken niet, voordat men er toe is terug gekomen. Het kwaad verergerd zoodoende onophoudelijk totdat, als het organisme is verzadigd, de morphinomaan geheel aan de dwingelandij van zijn geneesmiddel is onderworpen, dat van nu aan zijn onverzoenlijke vijand wordt; want onthoudt hij zich er nu van, dan stelt hij zich aan dadelijk, ernstig gevaar bloot.

Treurig is dan ook het toekomstig lot van den verslaafde. Deze harts-tocht toch veroorzaakt in de eerste plaats en bijna onmiddellijk,

loomheid van het lichaam en traagheid van den geest; de eetlust verdwijnt en snelle vermagering treedt in. Nu en dan vertoonen zich bij het slachtoffer hevige pijnen, die hem onmiddellijk naar het spuitje doen grijpen; en daar in deze gevallen het middel nooit faalt, het steeds de pijn stilt, eindigt de morphine met ganschelijk de overwinning te behalen, den lijder tot zijn slaaf makend. En mogen ook al gedurende een korteren of langeren tijd de geestelijke vermogens bijzonder opgewekt worden, op den duur neemt het zedelijk bewustzijn af en er ontstaat die onweerstaanbare neiging tot den misdaad, die het vraagstuk der crimineele verantwoordelijkheid in de laatste jaren aan de orde van den dag heeft gesteld.

Even zeker als het is, dat de morphinomanie uitsluitend onder de beschaafde volken woedt, even onzeker is het welk volk daaronder het meest heeft te lijden: Duitschland en Frankrijk schijnen echter tot de meest geteisterden te behooren. Zooveel is zeker, dat zenuwachtige ziekte-toestanden, die onoverwinnelijke behoeften te weeg brengen, behoeften die vaak op zich zelf gewettigd zijn, in den regel de eerste aanleiding zijn tot morphinomanie.

Die verontschuldiging kan de opiophaag, de opiumeter, niet aanvoeren; hij heeft in den aanvang geen pijn te stillen, maar gaat willens en wetens, met het eenige doel zich genot te verschaffen, den kwaden weg op. Van wanneer de opiophagie dagteekent, weet men niet: toen Indië door de Engelschen werd veroverd, was zij daar reeds overal inheemsch. Thans put daar het Engelsch bestuur uit de opiumbelasting jaarlijks ongeveer 500.000 pond sterling; en geen wonder, want te Calcutta, bij voorbeeld, wemelt het van opium-verkoopers en men ziet er zelfs zeer jonge kinderen opium kauwen. Toch schijnt dat gebruik bij het volk evenmin krankzinnigheid als neiging tot misdaad te weeg brengen, daar het alleen hun schijnt te schaden, die niet zich lichamelijk voldoende inspannen, om, naar de physiologische wet, het vergif uit te drijven. Wordt dit bij kleine hoeveelheden genomen, dan steunt het de krachten en het is langs dezen weg, dat de Indische Halcarras worden in staat gesteld tot het doen van lange, moeilijke tochten.

In het Turksche rijk hebben de reizigers kleine opium-koekjes bij zich, waarop het geschrift *mash Allah* (Gods-geschenk) te lezen is: als hun paard doodaf is, deelen zij daarmede die opium en vervolgen hun tocht. Maar in den regel kauwen de Turken een mengsel van opium met specerijen; langzamerhand wordt de dosis opium grooter

en voegen zij er tot vijf, ja zelfs tien centigrammen van een kwikzout bij; die dit doen worden echter bijna nooit ouder dan vijf-entertig à veertig jaar. Zóó zijn de Turken verslaafd aan dit vergif, dat zij gedurende vastendagen, waarop zij geen spijs of drank zouden durven gebruiken, voor opium een uitzondering maken.

De Tartaren van den Caucasus, die overigens naar den Koran leven, drinken wijn; die vermengd is met stukjes aan den verschen slaapbol en volgens CHARDOIS (*Voyage en Perse*) kan men dit mengsel in elk Perzisch koffiehuis krijgen. Dit moge vroeger zoo geweest zijn, thans is het niet meer het geval; wel hebben vele Persen de gewoonte dagelijks, des morgens en des avonds bij de thee, eenige opium-pilletjes te slikken, wier gewicht varieert tusschen 3 en 20 centigrammen. Soms wordt de opium in Perzië vermengd met andere zelfstandigheden. Zoo krijgen te Téhéran kinderen, die nog aan de borst zijn, om hen zoet te houden, een soort opium-stroop. Het perzisch gouvernement heeft te vergeefs getracht het opium-gebruik te bestrijden. De Islam verbiedt het en het is misschien aan haren temperenden invloed toe te schrijven, dat bij de echte mahomedanen nooit tooneelen van wanorde en woede er het gevolg van zijn, zooals bij de amok-makende Maleische opiumeters.

Gaan wij van het Oosten naar Europa, dan ziet men dat het opium-eten in Engeland niet nieuw is. Een fransch schrijver, DE QUINCEY, bekend door zijne *Confessions d'un mangeur d'opium*, zegt dat reeds in 1816 het aantal opiumeters te Londen zeer groot was en dat ook te *Manchester* die gewoonte reeds lang bestaat. Thans is zij inheemsch in de groote katoen-districten, waar in den regel gebrek en ellende tot haar verontschuldiging worden aangevoerd. En ook de nieuwe wereld is niet vrij gebleven: in 1884 waren er reeds in Noord-Amerika 82696 officieel bekende opiumeters en thans ontmoet men ze daar in alle Staten, maar vooral in Michigan.

Mogen nu ook de schadelijke gevolgen van dit misbruik in het algemeen groot zijn, voor het individu zijn zij niet te vergelijken bij die der morphinomanie: op het gestel van sommigen, die er van hunne kindsheid aan gewoon zijn, schijnt het eerder voordeelig dan nadeelig te werken.

Zoo veel is zeker dat het niet gehoorzaamt aan de onverbiddelijke wet der morphinomanie, die steeds en zonder uitzondering hare slaven opoffert. Ook moet men niet voorbijzien, dat de gevolgen, die opwekkende middelen na zich slepen, bij verschillende volken zeer verschil-

lend zijn. Zoo geeft bij voorbeeld de alcohol, die de verderfelijkste is van allen en voor het menschedom hondermaal noodlottiger dan de opium, bij de Turken, Perzen, Javanen, Maleiers, Negers, kortom bij alle volken in tropische gewesten, aanleiding tot ziekteverschijnselen in een graad zoo hevig, als zij die bij noordsche volken nooit te weeg brengt.

Hieruit verklaart zich dan ook het verschil in denkwijze, dat zich bij de mannen, die de kwaal bestudeerd hebben, openbaart, omtrent het schadelijke van een matig opium-gebruik; volgens de Engelsche geneesheeren heeft het meestal schadelijke gevolgen, terwijl allen, die in Indië de praktijk hebben uitgeoefend, meenen dat, uitgenomen in de gevallen van onmatig gebruik, het aan de lichaamssterkte niet schaadt. Hierin komen echter allen overeen dat, als zekere grenzen worden overschreden, er gevaar ontstaat; er ontstaan dan aandoeningen van de hersenen, wat daaraan is toe te schrijven, dat onder de minstens zes alcaloïden, die de opium bevat, drie slaapverwekkend zijn, waaronder de morphine, en drie tot stuipen aanleiding geven.

En wat nu de kans op genezing aangaat, voor de morphinomanen is die bijkans *nul*. Geneesmiddelen baten niet: alleen opsluiting in een inrichting voor zenuwlijders geeft zekere en duurzame resultaten, omdat men daar alleen eene waakzaamheid kan uitoefenen, die volkomen waarborgen geeft, dat niet door het minste verzuim alle voordeelen verloren gaan, die door een langdurige verzorging zijn verkregen. Kan op deze wijze de behandeling van den morphinomaan onmogelijk tot eenige verbetering leiden, wanneer de patient daarbij niet volkomen passief is, gansch anders is het met den opiophaag; velen komen door eigen toedoen tot beterschap, daar zij wilskracht genoeg bezitten om het misbruik te doen afnemen, ja zelfs geheel te doen ophouden. In het Oosten, bijvoorbeeld, heeft men de manier de opium met was te vermengen en daarvan de betrekkelijke hoeveelheid langzamerhand te vergrooten, totdat er eindelijk geen opiumsap meer met de was vermengd is.

Ons blijft nu nog over te spreken over de derde manier, waarop de opium wordt gebruikt: over het opiumrooken of het inademen van opiumrook.

Wanneer dit gebruik is ontstaan weet men met vrij groote zekerheid; het is tegen het einde van de dynastie der *Ming*, omstreeks het jaar 1640 dus, dat het in China de gewoonte werd den rook in

te ademen van het sap van den slaapbol. Eerst verspreidde die zich wel langzaam, maar binnen een eeuw was zij toch zóó toegenomen, dat in 1729 de keizer YUNG-TEHING, den Engelschen, die Bengalen hadden veroverd, verbieden moest in zijn rijk opium in te voeren. Toch kon dit verbod niet verhinderen, dat op het einde der eeuw er jaarlijks twee honderd kisten opium uit Indie, voornamelijk door Portugeezen, werden ingevoerd. Keizer KIA-KING bedreigde dan ook, bij edicten van 1800, met zware straffen een iegelijk, die opium verkocht niet alleen, maar zelfs een iegelijk die ze gebruikte. Maar het mocht niet baten; bedroegen de verladingen uit Indië naar China in 1800 reeds 4060 kisten, in 1830 was dit gestegen tot 16877 en dat ging zoo door tot in 1855, toen de invoer begon te verminderen ten gevolge van de eigen cultuur van den papaver door de Chinezen.

Toen in 1832 de handelsbalans tusschen China en Engeland voor laatstgenoemd rijk een bate van 2.480.000 pond sterling aangaf, wat beteekent, dat de geldswaarde van de in dit jaar uit Indië ingevoerde opium die som meer bedroeg dan de geldswaarde van de uit China naar Engeland uitgevoerde thee, verbood de keizer allen handel met den vreemdeling. Maar toen het bleek, dat zelfs deze strenge maatregelen den handel in opium niet verhinderden, besloot hij een grooten slag te slaan. Hij zond LIN, een energiek man en vroeger gouverneur van die provincie, naar Canton, een man, die gezworen had dat als hij te Canton terugkwam de opiumhandel zou vernietigd zijn. Hij sommeert CHARLES ELLIOT, opperintendant van den Engelschen handel, hem alle kisten uit te leveren, die in de Engelsche factoriën voorhanden zijn en houdt hem gevangen, tot de uitlevering heeft plaats gehad. Bevreesd dat het leven van zijn medeburgers gevaar zou loopen indien hij weigerde, gaf ELLIOT last om te gehoorzamen en op den 2^{en} Juni 1839 werden 20283 kisten opium vernietigd.

Engeland zag in dit geval een *casus belli* en op den 3^{en} April 1840 werd aan China de oorlog verklaard. De oorlog duurde twee jaren, gedurende welke het hoofdzakelijk uit Cipayers bestaande Engelsche leger veel van het klimaat had te lijden. Het einde er van was, dat Nankin werd ingenomen, waar den 9^{en} Augustus 1842 het naar die stad genoemde tractaat werd gesloten, dat in het volgende jaar te Shanghai werd geratificeerd.

Maar hoezeer ook de overwinnaar, bij monde van den heer POTTINGER,

begeerde in overleg te treden omtrent den opiumhandel, de Chineesche gemachtigden weigerden volstandig over deze zaak één woord te spreken; de geesel ging voort zich aan het ongelukkige volk te doen gevoelen, en in het hart van de staatslieden en van alle ontwikkelden werd een haat tegen de vreemdelingen gevoed, die onuitwischaar is.

Deze oorlog, die in de geschiedbladen den naam van opiumoorlog draagt en ten gevolge van welke eenige Chineesche havens voor den Europeeschen handel zijn opengesteld, heeft dus aan den opiumhandel zijn ontstaan te danken. Om te verklaren hoe dit mogelijk is, moet men de beschuldigingen nagaan, die de Chineesche regeering tegen dezen handel heeft in 't midden gebracht. »Het opiumschiiven, zoo zegt zij in menig van haar uitgegaan stuk, is een oorzaak van verval voor China, omdat het een onbegrijpelijk groote waarde aan gereed geld aan het land onttrekt; het is een oorzaak van vermindering der bevolking, omdat het de huwelijken onvruchtbaar maakt; het vermeerderd het aantal gevallen van moord, echtbreuk en zelfmoord, door de verwoesting der gezondheid, die het te weeg brengt; het geeft aanleiding tot hongersnood, omdat de cultuur van den slaapbol de beste terreinen in beslag neemt, waar vroeger koren werd gekweekt; het demoraliseert de ambtenaren en maakt hen omkoopbaar, daar zij, tegen de geldelijke aanbiedingen niet bestand, de smokkelarij begunstigen; het is ten slotte onzedelijk, omdat het een beletsel is voor de handels-overeenkomsten en voor den vrede met de vreemdelingen». Deze grieven, die nooit hebben opgehouden te bestaan, houden nog thans de gemoederen der Chineesche staatslieden in beweging en dat wel tot groot nadeel van de diplomatieke en handels-relatiën met de overige beschaafde natiën.

Maar laat ons, na dit geschiedkundig overzicht, terugkeeren tot de physiologische en pathologische zijde van het vraagstuk, zooals wij die hebben behandeld in betrekking tot de morphinomanie en de opiophagie.

Het opium roken dan geschiedt door middel van een bijzonder soort van pijp, waarvan de roode of bruine kop uit een soort van fijne aarde is gebakken; aan het eene uiteinde is deze, door middel van een metalen buis, verbonden met een 50 à 60 centimeters lang bamboesriet, dat een diameter heeft van 4 à 6 centimeters. Met behulp van een naald neemt men uit een vat, dat extract van opium bevat, iets van deze massa, houdt dit even boven de vlam van een lamp om het te drogen en kneedt het tusschen duim en vinger tot

het een kegelvormige gedaante heeft. Dan steekt men dit kegelvormig bolletje in een opening in den benedenwand van den kop der pijp, houdt die in de vlam en zuigt nu langzaam, totdat de longen daarvan geheel vol zijn, den rook in, die men even langzaam weder uitblaast. In ééne haal kan men zoo een pijp ledigen, die van 20 tot 25 centigrammen opium bevat, zoodat de geheele handeling in weinige sekonden afloopt. Het grootste aantal pijpen, dat een rooker op deze manier dagelijks gebruikt, bedraagt er veertig; van twintig tot dertig is het gemiddelde.

Dit opiumrooken is in het gansche Oosten inheemsch; toch ontmoet men het niet bij de Japanners en ook niet bij de inboorlingen van Korea, die, niettegenstaande hunne veelvuldige aanraking met de Chineezen, de verleiding hebben weêrstaan. Verder is het zeer gebruikelijk op de Philippijnsche eilanden en heeft het ook in Perzië, niettegenstaande den grooten tegenstand van de regeering, sedert een twintigtal jaren weten door te dringen.

Overal waar hij gaat neemt de Chinees deze treurige gewoonte mede; de koelies van Zuid-Amerika zijn er evenzeer mede behebt, als de naar de Vereenigde Staten geëmigreerde werklieden. Het is dan ook gedeeltelijk hieraan te wijten, dat daar in den laatsten tijd zulke strenge maatregelen tegen het invoeren van koelies zijn genomen. Want reeds nu vindt men in Amerika reeds overal evenzeer opiumschuivers als in China. Naar de opgave van WILLIAM ALLEN waren daar in 1884 reeds minstens een millioen en dit getal neemt toe, zoowel in Nieuw-York als in alle groote steden van het Oosten en Westen. Het statistisch bureau meldt, dat, hoewel van 1876 tot 1884 het aantal Chineezen in Amerika vrij standvastig is gebleven, de invoer van opium in de volgende verhouding is gestegen: in 1872, 189354 pond ruwe en 49355 pond gepraepareerde opium; in 1880, 243211 pond ruwe en 77196 pond gepraepareerde opium. Een gedeelte van den opium gaat naar de Indianen van het verre westen, maar het grootste deel wordt in San-Francisco geconsumeerd, dat het centrum is van de Chineesche immigratie.

Wat de verwoestingen aangaat, die het opiumrooken in het geheel te weeg brengt, daaromtrent is het oordeel zeer verschillend. Naar ons oordeel ondervinden zij, die er aan verslaafd zijn, er weinig letsel van. Zij hebben vasten wil genoeg om een bepaalde dosis niet te boven te gaan, zoodat het misbruik voor hunne beurs meer schadelijk is dan voor hun lichaam. De onmiddellijke gevolgen er van zijn, dat de rooker verzinkt in droomerijen, die hem verplaatsen in een

wereld van wellust, geheel verschillend van die der werkelijkheid; is de droom voorbij, komt de naakte werkelijkheid met al hare ellende terug, dan is niets natuurlijker dan dat hij dadelijk naar de pijp grijpt, die hem in een betooverde wereld kan terugvoeren.

Uitgaande van hetgeen de statistiek, de meest authentieke verhalen en eigen waarneming leeren, komt men met betrekking tot het rooken van opium tot de volgende conclusie:

»Het gebruik van opiumrook is slechts in zeer exceptioneele gevallen goed en dienstig voor de gezondheid; meestal is het die schadelijk, »zonder dat het haar echter in dadelijk gevaar brengt, wanneer het plaats »heeft binnen de grenzen, waarbinnen het zich beweegt bij de natiën, »waar het een volksgebruik is geworden. Men maakt er inderdaad mis- »bruik van, maar toch niet in die mate als gewoonlijk wordt ver- »haald en men kan niet zeggen dat het misbruik ooit klimt tot die »hoogte, welke het bereikt bij hen, die aan morphinomanie en opio- »phagie zich overgeven.»

(*Revue Scientifique* van 16 Juli 1892.)